

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 520/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ing. Andreou Krigovskou, advokátkou, Alejová 2 (budova VsFZ), Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. 1T/82/2014 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/82/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **6 000 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Košice **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Košice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **713,96 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/82/2014. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a aby mu priznal finančné zadosťučinenie 19 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 17. januára 2008 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za pokračujúci obzvlášť závažný zločin podvodu vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 k § 221 ods. 1, 4 písm. a) Trestného zákona.

3. Dňa 11. októbra 2011 podala prokurátorka Špecializovanému trestnému súdu obžalobu na sťažovateľa pre podozrenie zo spáchania zločinu podvodu spolupáchateľstvom podľa § 20, § 221 ods. 1, 4 písm. a) Trestného zákona, a teda pred orgánmi činnými v trestnom konaní (v štádiu prípravného konania) sa viedlo trestné konanie 3 roky a necelých 9 mesiacov.

4. Po podaní obžaloby bola trestná vec uznesením Špecializovaného trestného súdu z januára 2012 postúpená na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Košice I. Následne bola obžaloba sčasti proti sťažovateľovi a ďalším obžalovaným v roku 2014 vylúčená na samostatné konanie, ako to vyplýva zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 15. decembra 2014.

5. Po vylúčení veci na samostatné konanie, ktoré už bolo vedené pod sp. zn. 1T/82/2014, okresný súd vykonal viacero hlavných pojednávaní v rokoch 2014 až 2019.

6. Okresný súd rozsudkom z 28. marca 2019 oslobodil sťažovateľa spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je sťažovateľ ako obžalovaný trestne stíhaný.

7. Proti rozsudku okresného súdu podal prokurátor odvolanie, ktoré bolo Krajskému súdu v Košiciach predložené v auguste 2020. Krajský súd uznesením zo 17. januára 2022 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Spis bol okresnému súdu vrátený 3. marca 2022.

8. Dňa 14. marca 2023 sudca okresného súdu oznámil dôvody svojej zaujatosti a následne ho krajský súd uznesením z 31. marca 2023 vylúčil z rozhodovania predmetnej veci. Vec bola následne v apríli 2023 pridelená novému zákonnému sudcovi, ktorý nariadil termíny hlavného pojednávania na 24. august 2023, 5. október 2023, 30. november 2023, 1. február 2024, 4. apríl 2024, 23. máj 2024 a 11. júl 2024. Z týchto termínov bolo vykonané hlavné pojednávanie iba 30. novembra 2023 a 1. februára 2024. Ostatné termíny hlavného pojednávania boli odročené bez prejednania veci z rôznych dôvodov a 23. mája 2024 bola na mestskom súde nahlásená bomba.

9. Vo veci sa dosiaľ vedie konanie, toho času už pred mestským súdom, ktorý v roku 2024 zatiaľ vykonal len jedno hlavné pojednávanie (1. februára 2024). Najbližší termín hlavného pojednávania vo veci je určený na 26. september 2024.

10. Z vymedzeného skutkového stavu vyplýva, že celková dĺžka konania dosiahla 17. júla 2024 16 rokov a 6 mesiacov, z čoho na prípravné konanie pripadá dĺžka 3 roky, 8 mesiacov a 24 dní a na konanie pred súdmi viac ako 12 rokov (od doručenia obžaloby okresnému súdu 11. júla 2012).

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že mestský súd a pôvodne (najmä) okresný súd v napadnutom trestnom konaní konajú neefektívne a nesústredene s tým, že ani po vyše 16 rokoch napadnuté trestné konanie nie je právoplatne skončené. Tým nepochybne došlo k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru.

12. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže extrémna dĺžka trestného konania, ktoré je proti jeho osobe vedené pred všetkými orgánmi konajúcimi v jeho trestnej veci, sama osebe zasahuje do práva na prístup k súdu a zodpovedá odmietnutiu spravodlivosti, pretože aj konečný rozsudok vydaný po viac ako 16 rokoch už nemôže naplniť princíp spravodlivosti a dosiahnuť cieľ trestného konania ako takého (I. ÚS 94/2022).

13. Predmetná trestná vec sa vyznačuje prvkom skutkovej zložitosti (stíhanie viacerých obžalovaných), čo predstavuje problém najmä vo vzťahu k príprave a splneniu podmienok na vykonanie hlavného pojednávania. Na druhej strane však predstavuje relatívne bežnú súčasť trestnej agendy súdov a ďalších orgánov činných v trestnom konaní. Sťažovateľ svojím správaním prietahy v napadnutom trestnom konaní nezavinil. Z vymedzených skutočností vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní a najmä súdy konajúce v predmetnej trestnej veci konali neprimerane dlho a neefektívne v rozpore so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania.

14. Sťažovateľ poukazuje tiež na úspešnú ústavnú sťažnosť v rovnakom trestnom konaní vo vzťahu k inej obžalovanej (III. ÚS 173/2024), pričom z nálezu ústavného súdu v predmetnej veci vyplýva aj pravdivosť skutočností tvrdených v tejto ústavnej sťažnosti.

15. Sťažovateľ počas obdobia viac ako 16-ročného trvania svojej trestnej veci zažíva pocit bezmocnosti a neustále trvajúcu neistotu vo vzťahu k budúcnosti, je nešťastný, nemôže sa v plnej miere sústrediť na svoj osobný a rodinný život. Napadnuté konanie poznačilo sťažovateľov život v každej sfére. Sťažovateľ je obvinený od začiatku roka 2008, pričom stále nie je definitívne rozhodnuté o jeho vine, za čo nesie štát objektívnu zodpovednosť, preto sa domáha finančného zadosťučinenia.

16. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 520/2024-9 z 2. októbra 2024 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

17. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti sa vyjadril podpredseda mestského súdu v prípise sp. zn. 1SprV/1079/2024 z 20. novembra 2024. Uviedol, že predmetná vec patrí medzi skutkovo a právne náročné trestné veci. Obžaloba bola podaná pôvodne proti 17 obžalovaným vrátane sťažovateľa pre šesťnásť skutkov, okrem iného aj zločin založenia zločineckej skupiny s vysoko sofistikovaným a koordinovaným spôsobom páchania ekonomickej trestnej činnosti. Dôležité je časové hľadisko, keďže trestná vec bola vylúčená z pôvodného

trestného spisu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 1T/74/2012 a napadla po vylúčení okresnému súdu 16. decembra 2014, kde sa ďalej viedlo trestné stíhanie proti celkom dvanástim obžalovaným vrátane sťažovateľa.

18. Podpredseda mestského súdu poukázal na priebeh napadnutého konania, na obdobie, keď vo veci rozhodoval odvolací súd (od 24. augusta 2020 do 3. marca 2022), keď spis bol mimo dispozície okresného súdu. Uviedol tiež, že vo veci rozhoduje aktuálne tretí zákonný sudca, ktorý po pridelení veci prijal razantné opatrenia na urýchlenie prejednávania veci. Zintenzívnil vykonávanie dokazovania na hlavnom pojednávaní vyšším počtom termínov hlavného pojednávania a využil inštitúty na zrýchlenie dokazovania (dožiadanie súdov, výsluchy prostredníctvom videokonferenčného zariadenia). Na ostatnom hlavnom pojednávaní 1. októbra 2024 meritórne rozhodol vydaním oslobodzujúceho rozsudku. Mestský súd tak svojou promptnosťou v podstate konvalidoval vzniknutý časový deficit, a tak fakticky poskytol efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa sťažovateľ domáha. Efektívna a účinná ochrana bola poskytnutá sťažovateľovi aj vydaním (opakovaného) oslobodzujúceho rozsudku, čím nemohol spochybníť svoju právnu istotu. Sťažovateľ mohol a mal podať ústavnú sťažnosť v čase, keď dochádzalo k neodôvodnenej nečinnosti (od 3. marca 2022 do 24. apríla 2023). Ak podal ústavnú sťažnosť v aktuálnej fáze napadnutého konania, je logické, že je motivovaný poskytnutím finančného zadosťučinenia, čo je ale vzhľadom na uvedené pochybné. K celkovej dĺžke napadnutého konania prispelo aj správanie účastníkov. Z uvedených dôvodov považuje ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní sťažovateľa a mestského súdu a s prihliadnutím na predchádzajúce nálezy ústavného súdu týkajúce sa napadnutého konania (III. ÚS 173/2024, III. ÚS 427/2024) dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

20. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o vine a treste sťažovateľa na základe obžaloby podanej prokurátorom.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

21. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z toho vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam identické.

22. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

23. Podľa ústavného súdu právo na konanie bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty nielen obvineného, ale aj poškodeného ako strán v trestnom konaní, sa sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02). Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota strán v trestnom konaní neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastoľujúcimi práva a povinnosti. Primeraná lehota na konanie v trestných veciach sa v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí teda posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty strán v trestnom konaní.

24. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

25. Ústavný súd vychádza tiež zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

26. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv postupom mestského súdu v napadnutom konaní ústavný súd nepostupoval podľa uvedených kritérií, a to vzhľadom na extrémnu dĺžku trestného súdneho konania v trvaní 13 rokov, pretože ani právne či skutkovo náročnejšia trestná vec nesmie trvať v právnom štáte takúto dlhú dobu, lebo dôveryhodnosť justície tak trpí zásadným spôsobom. Takéto extrémne dlhé konanie zo strany všeobecného súdu *prima facie* odôvodňuje

vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a rovnako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vo vz'ahu k účastníkovi (obžalovanému), ktorý je subjektom takéhoto konania.

27. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že dĺžka súdneho konania by mala v „rozumnej miere“ zodpovedať intenzite faktorov, ktoré môžu konanie predlžovať (III. ÚS 577/2022, III. ÚS 704/2022, III. ÚS 190/2023). V súlade s judikatúrou ESĽP je ukončenie súdneho konania v primeranom čase základným ľudským právom (rozsudok ESĽP z 29. 5. 1986 vo veci Deumeland proti Nemecku, sťažnosť č. 9384/81).

28. Z uvedeného hľadiska neobstojí obrana mestského súdu, že efektívnym postupom v ostatnom období došlo ku konvalidácii pochybení okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Uvedený postup totiž nemôže odstrániť stav, ktorý už nastal – zjavne neústavné trvanie napadnutého konania (už v čase zefektívnenia postupu mestského súdu), s ktorým je spojený stav právnej neistoty sťažovateľa, ktorý sa odstráni až právoplatným rozhodnutím vo veci jeho viny a trestu. Je pritom pochopiteľné, že stav právnej neistoty sťažovateľa pokračoval aj po zrušení prvého oslobodzujúceho rozsudku, a to zrejme v rovnakej intenzite. Ústavnú sťažnosť pritom podal v čase, keď táto právna neistota pretrvávala a v napadnutom konaní nebolo meritórne rozhodnuté. Napokon v súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd v zásade posudzuje konanie ako celok, čo pri trestnom konaní súdnom je obdobie od podania obžaloby, preto v ďalšej časti možno prihliadnúť na obranu mestského súdu len limitovane.

29. Možno tak uzavrieť, že celková extrémna dĺžka trvania trestného súdneho konania na mestskom súde (pôvodne okresnom súde, ale aj Špecializovanom trestnom súde) výrazne vybočila z rámca požiadavky dosiahnutia konečného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote a že ničím neospravedliteľným neefektívnym a nesústredeným postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom konaní došlo k neprimeraným priet'ahom, čím bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

30. Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, ústavný súd neposudzoval ústavnú akceptovateľnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní, t. j. po vznesení obvinenia a do podania obžaloby.

31. Z vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že na hlavnom pojednávaní 1. októbra 2024 rozhodol oslobodzujúcim rozsudkom, pričom aktuálne sa rozsudok písomne vyhotovuje a následne v priebehu decembra 2024 bude doručovaný obžalovaným a prokurátorovi. Vzhľadom na uvedený procesný stav napadnutého konania ústavný súd nepovažoval za potrebné prikázať mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov. Napokon uvedený príkaz uložil ústavný súd mestskému súdu v náleze sp. zn. III. ÚS 173/2024. Z uvedeného dôvodu v tejto časti ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

32. Sťažovateľ namieta v priamej príčinnej súvislosti s porušením práv na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote aj porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle tzv. *denegatio iustitiae* alebo odmietnutia spravodlivosti.

33. Ústavný súd v súvislosti s touto námietkou sťažovateľa uvádza, že časový horizont, keď sa účastníkovi konania dostáva konečného rozhodnutia vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou meradla celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Čím je tento časový horizont dlhší, tým viac sa oslabuje kredibilita štátnej moci a špecificky moci súdnej. V súlade s judikatúrou ústavného súdu (III. ÚS 243/2017, III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych prietáhov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07, IV. ÚS 290/2024). Neprimeraná dĺžka konania sa potom priamo odráža v dôvere občana v štát, v jeho inštitúcie a v právo, čo je základnou podmienkou na fungovanie legitímneho demokratického a právneho štátu. Ignorovanie týchto princípov konajúcim súdom môže mať za následok porušenie práva na fér proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) v jeho časovej dimenzii.

34. V kontexte uvedenej námietky ústavný súd zároveň pripomína, že v systematike ústavy aj dohovoru sú celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote [teda len jedného z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04, II. ÚS 621/2014, II. ÚS 15/2020)].

35. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej uviedol, že prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva (základného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy) nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu (najmä predmet konania, teda to, čo je pre sťažovateľa v stávke) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07, II. ÚS 621/2014, II. ÚS 15/2020, IV. ÚS 627/2020).

36. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci, jej významu pre sťažovateľa, kde ide o rozhodovanie o vine a treste, so zohľadnením potreby prísnejšieho posudzovania postupu všeobecného súdu v trestnom konaní a skutočnosti, že od podania obžaloby uplynulo 13 rokov a napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd zastáva názor, že uvedený stav je nezlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z podstaty základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dlhodobé trvajúce trestné súdne konanie bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej totiž vo svojej podstate možno kvalifikovať ako odmietnutie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Rezumujúc všetky skutočnosti, ústavný súd rozhodol, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

37. V posudzovanom období v napadnutom konaní konal pôvodne Okresný súd Košice I a následne od 1. júna 2023 Mestský súd Košice. V zmysle § 18m ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) sa Okresný súd Košice I od 1. júna 2023 označuje ako Mestský súd Košice. Podľa § 18m ods. 2 zákona o sídlach a obvodoch súdov výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice-okolie na Mestský súd Košice. Z uvedeného dôvodu sa výroky tohto nálezu vzťahujú výlučne na Mestský súd Košice, ktorý je zároveň označený ako porušovateľ špecifikovaných práv sťažovateľa, hoci ide o posudzovanie obdobia, keď (ne)konal najmä Okresný súd Košice I.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

38. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

39. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

40. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

41. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 19 000 eur, ktoré odôvodnil skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 15 tohto nálezu.

42. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

43. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech mestského súdu (okresného súdu) hodnotil predovšetkým jeho celkovo nesústredený a neefektívny postup v napadnutom konaní a jeho nečinnosť, ktorá vyústila do extrémnej a celkom zjavne ústavne neakceptovateľnej dĺžky napadnutého konania. Ústavný súd tiež zohľadnil potrebu prísnejšieho posudzovania postupu všeobecného súdu v trestných veciach vzhľadom na dopad pretrvávajúceho trestného obvinenia predovšetkým na osobnostné práva obvineného (obžalovaného). Do určitej miery prihliadol aj na to, že k celkovej dĺžke napadnutého konania prispeli aj spoluobžalovaní, a aj na to, že mestský súd aktuálne meritórne rozhodol. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 6 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 6 000 eur

oproti sťažovateľom navrhovanej sume 19 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI. Trov konania

44. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur.

45. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 713,96 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

46. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu